

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АДАПТАЦІЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ В ЗДО І ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ-2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Адаптація та соціалізація дітей дошкільного віку в ЗДО і початковій школі
Викладач(-і)	Скоморовська Ірина Анатоліївна
Контактний телефон викладача	+380665590283
E-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, e-mail) і офлайн
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Освітній компонент «Адаптація та соціалізація дітей дошкільного віку в ЗДО і початковій школі» належить до циклу професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО і є дисципліною вільного вибору здобувача освіти. Вивчення даного курсу охоплює великий спектр питань, пов'язаних з сприятливими умовами та труднощами, які виникають під час адаптації та соціалізації дошкільників у ЗДО та початковій школі. Програма курсу передбачає теоретичне та практичне опанування майбутніми вихователями уміннями ефективно працювати з дошкільниками в адаптаційний період їх перебування в ЗДО; використовувати гру як чинник адаптації та соціалізації дітей; використовувати діагностику рівня адаптації та соціалізації дітей; складати індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Мета</u> – це формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО щодо забезпечення успішної адаптації та соціалізації дітей дошкільного віку в закладах освіти на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду.</p> <p><u>Цілі вивчення дисципліни:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – сформувані у здобувачів освіти знання про теоретичні та практичні засади адаптації та соціалізації дітей до ЗДО та початкової школи; – формувати сучасного вихователя ЗДО, який володіє професійною компетентністю забезпечити комфортні та сприятливі умови адаптації та соціалізації дітей; – виробити у майбутніх педагогів подолання труднощів адаптації та соціалізації, які виникають у дошкільників під час вступу до закладів освіти (на основі використання вітчизняного і зарубіжного досвіду); – сформувані вміння розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-5. Здатність працювати в команді.</p> <p><i>Фахові компетентності:</i></p> <p>КС-1. Здатність організувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій</p>	

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, з особливими освітніми потребами.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти

ПРН-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку

5.Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18/6
Самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
8	012 Дошкільна освіта	4	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
Тема 1. Адаптація та соціалізація дошкільників як навчальна дисципліна (вступна лекція)	2	2	10

Тема 2. Адаптація та соціалізація дошкільників як психолого-педагогічні явища	2	2	10
Тема3. Особливості адаптації дошкільників у різних у ЗДО	2	4	10
Тема 4. Адаптація дошкільників до навчання в школі. Етапи та фактори адаптації до школи.	2	4	10
Тема 5. Діагностика рівнів адаптації дітей дошкільного віку	2	4	10
Тема 6. Порушення адаптації дітей до ЗДО та початкової школи ЗДО.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>З урахуванням <i>Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті</i> https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p>Семестр 8, вид контролю – залік Максимальна оцінка – 100 балів <i>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту) як КСР.</i></p>
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування. Письмові роботи виконуються у формі есе, презентацій, ментальних карт (на вибір) до кожного практичного заняття, поточні тестування в системі дистанційного навчання. Індивідуальне завдання у формі презентації. Для здобувачів заочної форми навчання – електронний варіант есе, презентації, ментальної карти (на вибір), тестування.
Семінарські заняття	Робота на кожному практичному занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття та виконання практичних завдань та завдань запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття здобувач отримує макс. 100 б.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю - виконання 90% завдань. Допуском до заліку є відвідування більше 50% занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Залік (тестування) форма задачі – тестова у системі дистанційного http://www.d-learn.pu.if.ua/

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).

- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
  - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
  - Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».
- Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)
- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://efund.pnu.edu.ua/>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

- Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)

Ознайомитися із положенням можна за адресою: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Додаткові бали

Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Неформальна освіта

Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)»

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8.Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) (2021)
2. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: Практикум. Київ: КНТ, 2019. 204 с.
3. Калмикова Л. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний аспекти. К.: Слово, 2017. 425 с.
4. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посібник. К.: Каравела, 2015. 248 с.
5. Кубірка А., Скоморовська І. Особливості процесу соціалізації дошкільників засобами ігрової діяльності // Еврика – ХХІІІ. Збірник студентських наукових праць. Електронне видання.

Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. 296 с. С.157-159.

https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/02/evryka_22verstka6.pdf

6. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля [Текст]: навч. посібник: у 3-х ч. Ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Кирста, Н. Лазарович. К. : Слово, 2016. 376 с.
7. Павелків, Р. В. Цигипало О. П. Дитяча психологія: підручник. К.: Академвидав, 2015. 400 с.
8. Соловей Ю. Соціальна адаптація дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». 2022. Випуск 1 (50). С. 260-263.
9. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ : монографія / Н. Гавриш, О. Рейпольська та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. К. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 280 с. https://lib.iitta.gov.ua/711895/1/07_Soциалiзaцiя_Moногpафiя_ALL.pdf
10. Якименко С. Інтегрована особистісно-орієнтована технологія - продуктивна технологія наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод.посібник. К. : Слово, 2016. 302 с.

Викладач кандидат педагогічних наук, доцент **Ірина СКОМОРОВСЬКА**